

Call for papers

Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
ve spolupráci s Filosofickým ústavem AV ČR v Praze,
Historickým ústavem FF MU v Brně a Univerzitou Groningen

pořádá XXXV. mezinárodní komeniologické kolokvium

„Bellum iustum“ – válka a mír v letech 1500–1750

Uherský Brod, 14.–15. 10. 2026

Inspirací pro zvolené téma kolokvia je blížící se výročí vydání Komenského díla *Angelus pacis*, které autor osobně doručil vyjednavacům do Bredy v květnu 1667 s cílem ukončit druhou anglo-nizozemskou válku. Patří mezi ty texty, v nichž se Komenský vyjadřoval k válce pacifisticky, zabývá se v něm i příčinami válek a reprezentuje silící linii v Komenského díle odmítnout veškeré násilí v řešení problémů.

Na tomto kolokviu hodláme problematiku války pojmout v širších kontextech raněnovověkého myšlení, společnosti, kultury a mentalit. Chceme se zaměřit zejména na pojem *bellum iustum* (spravedlivá válka) v různých souvislostech teoretických, normativních, morálních, propagandistických i praktických. S tím souvisí intelektuální spor mezi odpůrci války a těmi, kteří ji za určitých okolností připouštěli nebo dokonce považovali za samozřejmou. Dalším tematickým celkem jsou pak literární a vizuální reprezentace válek, které formovaly válečnou imaginaci, čtenářské vnímání i propagandu.

Rádi bychom, aby příspěvky reflektovaly následující okruhy témat, které však zcela jistě nevyčerpávají možná zaměření příspěvků.

- 1) Pojem *bellum iustum* v raně novověké právní a politické teorii a související pojmy *ius ad bellum*, *ius in bello*, *ius post bellum*, *ius ad pacem*, *causa iusta*.
- 2) Spor o spravedlivou válku, spravedlivý mír a příčiny válek v dílech Niccolò Machiavelliho, Francisca de Vitoria, Alberica Gentiliho, Erasma Rotterdamského, Jeana Bodina, Francisca Suáreze, Hugo Grotia, Thomase Hobbesa a dalších raně novověkých myslitelů.
- 3) Komenského pojetí války, spravedlivé války a spravedlivého míru a jejich relevance z hlediska koncepce nápravy věcí lidských.
- 4) Válečná propaganda slovem a obrazem a legitimizace konfliktů prostřednictvím instrumentalizace pojmu spravedlivé války.
- 5) Válka, mír a spravedlnost v literárních a výtvarných žánrech, reprezentacích, metaforách, personifikacích.

Kolokvium je tradičně interdisciplinární, otevřené různým oborům i mezioborovým perspektivám, včetně filosofie, teologie, pedagogiky, historie, dějin umění, literární historie, etnologie, kulturní antropologie i dalších oborových specializací, které pomohou osvětlit tak závažné téma, aktuální i dnes. (Stranou záměrně ponecháváme vývoj technologie válčení, vojenské strategie i líčení konkrétních bitev. Tato důležitá témata přenecháváme specializovaným konferencím.) Vítány jsou případové studie i komparativně či konceptuálně zaměřené referáty.

Konferenční jazyky: čeština, slovenština, němčina a angličtina, simultánní tlumočení zajištěno. Organizátoři přijímají abstrakty v uvedených jazycích v rozsahu 200–300 slov s maximálně stránkovým životopisem a údajích o afiliaci do 30. března 2026.

Příhlášky:

Petr Zemek
Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě
Přemysla Otakara II. č. 37
688 12 Uherský Brod
(zemek@mjakub.cz).

Vyrozumění o přijetí plánujeme rozeslat do 30. dubna 2026.